

Sygn. akt I ACa 507/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski (spr.)
Sędzia:	SA Alicja Surdy
Sędzia:	SO del. Ewa Bazelan
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa J. T. i K. T.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 29 maja 2013 r., sygn. akt I C 188/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III w zakresie daty wymagalności odsetek przyjmując ją na dzień 3 lutego 2012 r.;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów J. T. i K. T. kwoty po 900 (dziewięćset) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 1.203 (tysiąc dwieście trzy) zł tytułem opłaty od apelacji od której powodowie byli zwolnieni.

I ACa 507/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz J. T. kwotę 60.000 zł, a na rzecz T. T. (1) kwotę 80.000 zł - obie kwoty z ustawowymi odsetkami od dnia 30 maja 2013 roku do dnia zapłaty. Dalej idące żądania powodów sąd oddalił. Kosztami procesu sąd obciążył pozwanego ubezpieczyciela nakazując ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Lublinie - kwotę 7.600,40 zł z tytułu wydatków i części nieuiszczonych opłat, a na rzecz na rzecz J. T. i K. T. sąd zasądził z tego tytułu kwoty po 3.617 zł .

Za podstawę rozstrzygnięcia sąd przyjął następujące ustalenia i wnioski :

W dniu 29 lutego 2008 roku w miejscowości Ż., woj. (...) doszło do wypadku drogowego, polegającego na tym, że kierujący samochodem osobowym marki F. – J. D. zjechał na przeciwny pas drogi doprowadzając do czołowego zderzenia z pojazdem marki O. (...), w wyniku którego śmierć na miejscu poniosła pasażerka tegoż pojazdu A. S.. A. S., urodzona w dniu (...), była córką J. i K. T.. Do listopada 2007 roku A.

S. zamieszkiwała wraz z rodzicami i rodzeństwem w G., była uczennicą gimnazjum. Relacje w rodzinie T. układały się bardzo dobrze, A. S. miała bardzo dobry kontakt z rodzicami i rodzeństwem. W listopadzie 2007 roku A. S. urodziła syna D., po porodzie przeprowadziła się do O. i zamieszkała z ojcem dziecka – P. S., z którym w dniu 4 lutego 2008 roku zawarła związek małżeński.

Powodowie J. i K. T., reprezentowani przez (...) Spółkę Akcyjną w L. zgłosił swoje roszczenia wobec pozwanego tytułem zadośćuczynienia ze względu na naruszenie ich dóbr osobistych w postaci szczególnej więzi pomiędzy rodzicami a córką w kwotach po 150.000,00zł jednakże pozwany odmówił wypłaty świadczenia wskazując, iż nie ma podstaw prawnych do zgłaszania tego typu roszczeń.

Jako podstawę prawną dochodzonych roszczeń powodowie wskazali art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za zasadne jak również za prawidłową uznał wskazaną podstawę prawną. Przewidujący wprost zadośćuczynienie dla członków rodziny § 4 art. 446 kc nie mógł być podstawą orzekania gdyż wypadek miał miejsce przed wprowadzeniem tego przepisu, ale sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo powołując się na stosowne orzecznictwo w myśl którego przyjęto, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje, na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Sąd również podniósł, że zasady tej nie wyłączał art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Dlatego uwzględniając częściowo powództwo sąd uznał, że krzywda powoda J. T. w całości zrekompensowana będzie zadośćuczynieniem w wysokości 60.000,zł, zaś krzywda pozwanej kwotą 80.000 zł a kwoty te są adekwatne do ustalonych w sprawie rodzajów cierpień powodów.

Odsetki ustawowe od zasądzonych kwot sąd zasądził od następnego dnia po dniu wyrokowania gdyż fakty dotyczące stanu psychicznego i funkcjonowania w życiu codziennym powodów po śmierci córki podlegały ocenie Sądu dopiero w dacie wyrokowania. Od tej zatem chwili zdaniem sądu biegnie termin co do odsetek za opóźnienie.

Wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżyli powodowie apelacją z dnia 4 lipca 2013 r. w zakresie orzeczenia o odsetkach od zasądzonych kwot zadośćuczynienia. W apelacji zarzucają naruszenie art. 481 kc przez błędną jego wykładnię oraz niezastosowanie art. 14 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przez przyjęcie, że odsetki należą się od dnia orzekania, a nie od daty 3 lutego 2012 r. tj od dnia zakończenia postępowania likwidacyjnego.

Wskazując na powyższe domagali się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenie odsetek od kwot zadośćuczynienia od dnia 3 lutego 2012 r. oraz o zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja jest zasadna.

Stan faktyczny w sprawie ustalony został prawidłowo i nie jest przedmiotem sporu między stronami . Prawidłowo został również oceniony pod kątem prawa materialnego za wyjątkiem będącej przedmiotem zaskarżenia kwestii odsetek od zasądzonych kwot z tytułu zadośćuczynienia.

Pogląd zaprezentowany przez sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jest tylko jednym z wielu poglądów na temat wymagalności odsetek od zasądzonego zadośćuczynienia. Różne stany faktyczne mogą decydować o dacie, od której należą się osobie uprawnionej odsetki od zadośćuczynienia. Orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszcza zasądzanie odsetek zarówno od daty wyrokowania jak również i od daty wcześniejszej w tym

i od wezwania (por. wyrok SN z 27 września 2005 r. I CK 256/05 teza 4. - LEX Nr 156019 oraz wyrok z dnia 18 lutego 2011 r. I CSK 243/10 teza 2 i 3 – LEX Nr 848109) . Podnieść należy jednak okoliczność natury ogólniejszej, a mianowicie, że o ile przy zadośćuczynieniach opartych na przepisie art. 445 kc tj. należnym bezpośrednio poszkodowanym, więcej można się dopatrzeć argumentów przemawiających za orzekaniem o odsetkach od daty późniejszej niż data wezwania (gdyż rozmiar cierpienia osób bezpośrednio poszkodowanych , która nie zakończyły jeszcze procesu leczenia może być trudny do oceny pod kątem rozmiaru należnego zadośćuczynienia) to w przypadku osób, które dochodzą zadośćuczynienia z tytułu śmierci osób bliskich tj. na podstawie art. 446 § 4 bądź na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 kc argumentów przemawiających za późniejszą datą niż data wezwania do zapłaty jest zdecydowanie mniej o ile jakiegokolwiek są. Wszystkie dane jakie mogą decydować o zadośćuczynieniu i jego rozmiarze są już zobowiązanemu znane w momencie wezwania do zapłaty (tj. wiek osoby która poniosła śmierć, stopień pokrewieństwa osób domagających się zadośćuczynienia itp.) , a zatem zobowiązany może (i powinien skoro jest podstawa prawna) spełnić świadczenie z tytułu zadośćuczynienia.

Przechodząc po tych teoretycznych rozważaniach na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że żądanie zasądzenia odsetek od kwot zadośćuczynienia zasądzonych na rzecz powodów od dnia 3 lutego 2012 r. jest zasadne. Żądanie skierowane do ubezpieczyciela na etapie postępowania likwidacyjnego w pismach z dnia 24 stycznia 2012 r. było w świetle ówczesnego już orzecznictwa Sądu Najwyższego (vide orzecznictwo powołane przez sąd pierwszej instancji na k.11 uzasadnienia wyroku), a zatem zupełna odmowa zapłaty żądanego zadośćuczynienia nie może zyskać aprobaty. O tym czy przyznać zadośćuczynienie i w jakiej wysokości wprawdzie decyduje sąd ,ale dłużnik o ile odmawia zapłaty tego typu świadczenia winien ponosić ryzyko zwłoki gdyż żadne racje nie przemawiają aby zobowiązany miał odnosić z tego tytułu korzyści , a uprawniony pozbawiony był odsetek jakie z tytułu opóźnienia przyznaje mu prawo materialne. W świetle powyższego za zasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 481 kc oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - poprzez wadliwe ustalenie terminu wymagalności roszczenia o odsetki od zasądzonego zadośćuczynienia.

Dlatego też sąd odwoławczy uznając apelację powodów za zasadną zmienił zaskarżony wyrok w zaskarżonym zakresie przyjmując datę wymagalności odsetek od zasądzonych kwot na dzień 3 lutego 2012 r.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny w Lublinie na podstawie art. 386 § 1 kpc w związku z art. art. 481 kc oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) orzekł jak w wyroku. O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U z 2010 r. Nr 90 poz. 594 ze zm.) .